

Andrzej Sztańdo
Akademia Ekonomiczna we Wrocławiu

OBSZARY LOKALNEJ POLITYKI GOSPODARCZEJ

1. Pojęcie obszaru lokalnej polityki gospodarczej

Problematyka zakreslenia obszarów oddziaływania samorządu lokalnego na podmioty gospodarcze może być rozpatrywana zarówno z punktu widzenia władzy lokalnej, jak i podlegających temu oddziaływaniu przedsiębiorstw. Nie zagłębiając się w złożoność przedmiotu, możemy stwierdzić, iż w tym drugim przypadku mamy do czynienia z obszarem kosztów bieżącego funkcjonowania, obszarem kosztów inwestycyjnych, obszarem zamierzeń rozwojowych, obszarem kadr, obszarem obciążeń fiskalnych oraz obszarem zbytu. Podstawowym celem niniejszego artykułu jest jednak identyfikacja obszarów oddziaływań, które można wyróżnić z perspektywy władzy lokalnej.

Prezentowane w nielicznych publikacjach (por. Np [3; 12; 20]) typologie instrumentów lokalnej polityki gospodarczej nie mogą zostać uznane za formę identyfikacji obszarów oddziaływania samorządu lokalnego na podmioty gospodarcze. Poszczególne grupy instrumentów zostały tam wyodrębnione w celu ich klasyfikacji, wyeksponowania cech wspólnych oraz cech charakterystycznych.

Stworzenie pojęcia obszaru wymaga nawiązania do zagadnienia polityki lokalnej. Aktywność samorządu w poszczególnych dziedzinach ma charakter obligatoryjny lub fakultatywny, jednak nawet wtedy, gdy przebiega ona według nakreślonych prawem reguł, istnieją elementy odróżniające działania władz lokalnych poszczególnych gmin. Mowa tu o charakterystycznym dla każdej władzy lokalnej zestawie kryteriów¹, zaangażowaniu, doświadczeniu, poglądach ekonomicznych i społecznych (a nawet historycznych), metodach działania oraz kreatywności. W połączeniu z regu-

¹ Więcej na ten temat w pracy [21].

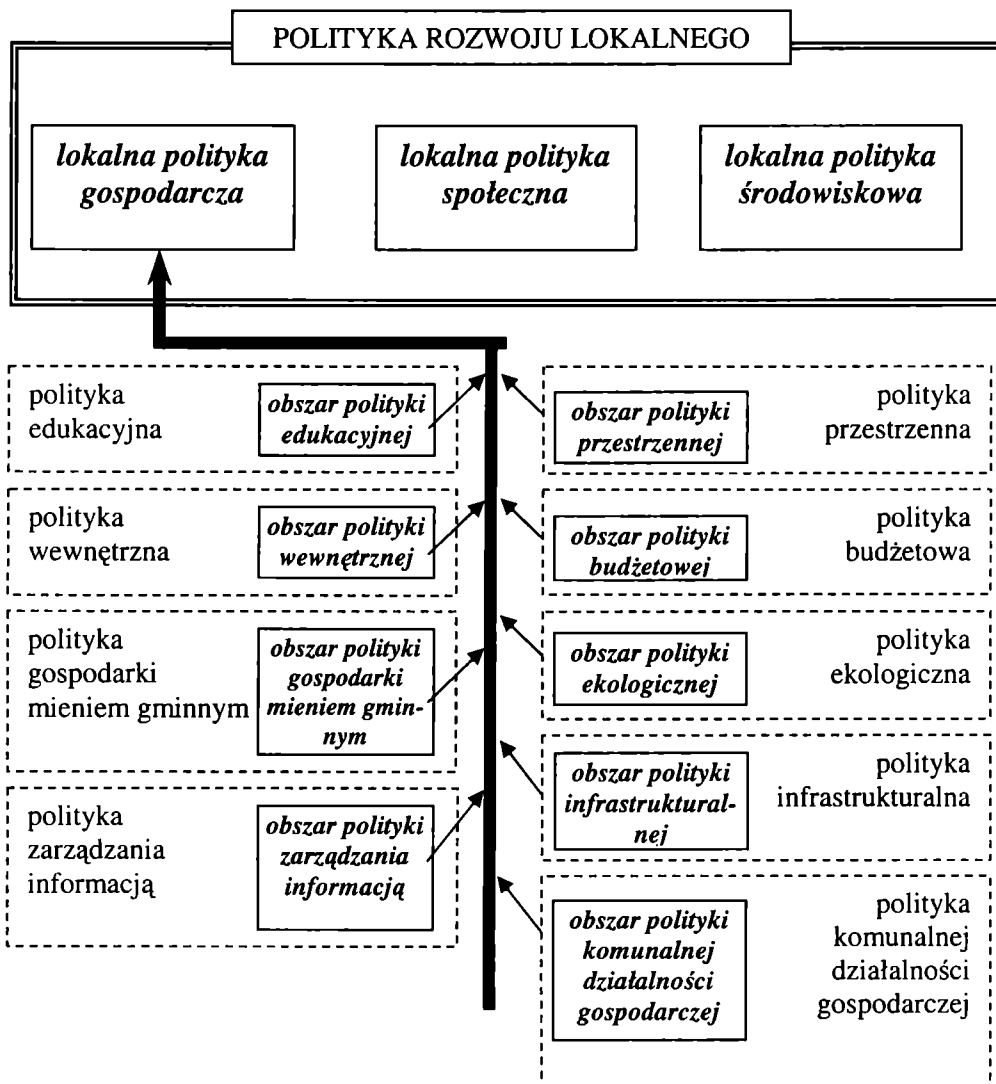
łami prawa elementy te tworzą pewne kierunki polityki. Konfrontując ten fakt z poszczególnymi dziedzinami działań samorządu lokalnego możemy wyróżnić następujące typy polityki: przestrzenną, budżetową, ekologiczną, infrastrukturalną, komunalnej działalności gospodarczej, gospodarki mieniem gminy, edukacyjną, wewnętrzną oraz politykę zarządzania informacją. Prawie każdy z przedstawionych kierunków polityki wychodzi poza ramy pobudzania przedsiębiorczości. W większości wypadków mniejsza lub większa część elementów polityki lokalnej (tzn. prowadzonej przez władze lokalne) nie ma istotnych² związków z rozwojem lokalnej przedsiębiorczości. Jest to podstawowa przyczyna wprowadzenia do naszych rozważań pojęcia obszaru oddziaływania samorządu na przedsiębiorczość. **Obszar będzie zatem tym wycinkiem danej polityki lokalnej, który odnosi się bezpośrednio lub pośrednio do lokalnych lub zewnętrznych podmiotów gospodarczych. Tak rozumiany obszar jest w stosunku do narzędzi kategorią znacznie szerszą. Jako obszar oddziaływań samorządu lokalnego na sferę przedsiębiorczości należy bowiem traktować zarówno zestaw narzędzi, jak i metod oraz kryteriów oraz ich stosowania.** Wprowadzenie pojęcia obszaru pozwala sformalizować dalsze wywody poprzez określenie granic rozważań do progospodarczych pól aktywności samorządu gminy. Efektem przeprowadzenia takiego zabiegu badawczego jest lista dziewięciu nierozłącznych obszarów oddziaływania samorządu lokalnego na lokalne sfery przedsiębiorczości. Składają się na nią:

- obszar polityki przestrzennej,
- obszar polityki budżetowej,
- obszar polityki ekologicznej,
- obszar polityki infrastrukturalnej,
- obszar polityki komunalnej działalności gospodarczej,
- obszar polityki gospodarki mieniem gminny,
- obszar polityki edukacyjnej,
- obszar polityki wewnętrznej,
- obszar polityki zarządzania informacją.

Przybliżając problematykę polityki lokalnej, warto wskazać, że błędem wydaje się, mające niekiedy miejsce w literaturze, umieszczanie – obok kierunków polityki wskazanych wcześniej – polityki gospodarczej. Zestawienia takie sugerują ich równorzędność z punktu widzenia stymulacji rozwoju przedsiębiorczości, co kłóci się z hierarchią, w jakiej powinny się znajdować. Powyższe obszary polityki skła-

² Naturalnym pytaniem, jakie pojawia się w tym momencie jest pytanie: „jaki związek należy uznać za istotny, a jaki nie?”. Niestety, określenie obiektywnego poziomu istotności tego związku jest niemożliwe. Próg związku zjawisk oddzielający zależności istotne od nieistotnych jest zawsze wyznaczany przez podmiot badawczy. Podjęcie decyzji o jego umiejscowieniu automatycznie nadaje ocenie charakter subiektywny, przy czym złożoność zagadnienia potęgowana jest stochastycznością związku między działaniami władzy lokalnej a rozwojem przedsiębiorczości. W niniejszej pracy przyjęto, że związek jest istotny wtedy, gdy dane działanie władzy lokalnej stanowi składnik zbioru elementów wyznaczających gospodarcze decyzje i zachowania co najmniej jednego lokalnego podmiotu gospodarczego.

dają się na lokalną politykę gospodarczą. Są jej częstkami, natomiast sama polityka gospodarcza jest składową nadrzędnej polityki rozwoju lokalnego (ilustruje to rys. 1).

Rys. 1. Hierarchia kierunków polityki lokalnej z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorczości

Źródło: opracowanie własne.

Należy podkreślić, że hierarchia ta została określona z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorczości. Przyjęcie sprzecznych z prezentowanymi w niniejszej pracy kryteriów rozwojowych, podkreślających dominację innych niż gospodarcze kierunków rozwoju będzie implikować reorientację układu polityki lokalnej.

2. Obszar polityki przestrzennej

Z gospodarczego punktu widzenia przestrzeń jest dobrem rzadkim, stanowiącym jednocześnie element niezbędny do prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej. Dla podmiotów gospodarczych istotny jest nie tylko fizyczny rozmiar przestrzeni, na której prowadzą one swoją działalność, ale również jej ukształtowanie, położenie geograficzne i komunikacyjne, aktualna i dopuszczalna forma zagospodarowania, cena, wyposażenie, koszt użytkowania, sąsiedztwo, dostępność do zlokalizowanych na niej i poza nią zasobów oraz zagrożenia dla niej charakterystyczne. Zmiany w obrębie zagospodarowania przestrzennego gminy są zatem zmianami warunków podejmowania i rozwijania lokalnej działalności gospodarczej. Podstawowym podmiotem decydującym o tych zmianach oraz je koordynującym i nadzorującym jest samorząd lokalny. Jest to także podmiot zmieniający zagospodarowanie przestrzeni gminy w sposób bezpośredni. Zapewnienie ładu przestrzennego i gospodarka terenami należą do zadań własnych gminy, przy czym ustawodawca zobowiązuje do uwzględniania w zagospodarowaniu przestrzeni jej walorów ekonomicznych. Pozostałe, obligatoryjne zadania odnoszące się do ochrony środowiska, budowy i utrzymania infrastruktury, transportu zbiorowego oraz usług komunalnych są również integralnie związane z zagospodarowaniem przestrzeni.

Bezpośrednio po powstaniu współczesnego polskiego modelu samorządu lokalnego zaniechano prowadzenia w skali lokalnej długoterminowej polityki gospodarczej. Należy przypuszczać, że była to forma odreagowania doświadczeń poprzedniego ustroju. Władze lokalne prowadziły jednak politykę przestrzenną. Jej motorem były zarówno obligujące zapisy ustawowe, jak i świadomość potrzeby regulacji burzliwych zjawisk przestrzennych. Doprowadziło to do sytuacji, w której planowanie przestrzenne stało się substytutem polityki gospodarczej³. Programowanie zjawisk przestrzennych było jedyną lub główną formą aktywnego oddziaływania na sfery biznesu. W chwili obecnej, dzięki rozwojowi aktywności samorządowej na innych polach interakcji ze sferą biznesu, *narzędzia stymulowania rozwoju przedsiębiorczości lokalnej oraz metody i kryteria ich stosowania, które powodują zmiany przestrzeni gminy, stanowią jeden z obszarów lokalnej polityki gospodarczej*⁴.

³ Sytuację tę niejednokrotnie opisywano w literaturze, por. m.in. [11, s. 40 i 127].

⁴ Podobne poglądy wyrażają również inni badacze samorządności lokalnej, por. np. [1, s. 109].

3. Obszar polityki budżetowej

Polityka budżetowa gminy polega na takim kształtowaniu rozmiarów, struktury przedmiotowej, podmiotowej i czasowej dochodów oraz wydatków gminy, aby można było osiągnąć cele postawione przed samorządem lokalnym drogą ustawową oraz cele określone przez organ uchwałodawczy tego samorządu. Cel rozwoju gospodarczego należy do tej drugiej grupy, a jego osiągnięcie w znacznym stopniu ułatwia, a w wielu wypadkach warunkuje osiągnięcie celów pozostałych.

Niektóre z dochodów budżetu gminy to obciążenia finansowe lokalnych podmiotów gospodarczych. Z kolei wydatki budżetu w wielu przypadkach, bezpośrednio lub pośrednio, trafiają do tych podmiotów jako przychody ze sprzedaży dóbr i usług. Rozmiar i struktura budżetu gminy nie są zatem obojętne z punktu widzenia lokalnej sfery biznesu. ***Wszystkie działania władzy lokalnej prowadzone w ramach polityki budżetowej skutkujące zmianą dochodów lub obciążeń lokalnych podmiotów gospodarczych składają się na kolejny obszar lokalnej polityki gospodarczej, który można nazywać obszarem polityki budżetowej.***

4. Obszar polityki ekologicznej

Przez pojęcie lokalnej polityki ekologicznej należy rozumieć zespół narzędzi, metod i kryteriów ich stosowania, dzięki którym władza lokalna jako podmiot tej polityki dąży do:

- utrzymania nienaruszonego stanu środowiska naturalnego,
- sanacji zdegradowanych zasobów środowiska naturalnego,
- takiego ograniczenia niekorzystnego wpływu działalności ludzkiej na środowisko, dzięki któremu przyszłe pokolenia nie zostaną pozbawione możliwości korzystania z istniejących dziś zasobów naturalnych.

Narzędzia, metody i kryteria polityki ekologicznej odnoszące się bezpośrednio lub pośrednio do relacji między lokalnymi podmiotami gospodarczymi a środowiskiem naturalnym tworzą fragment lokalnej polityki gospodarczej, który nazywać będziemy obszarem polityki ekologicznej.

Rozwój przedsiębiorczości lokalnej to pozytywne strukturalne zmiany zachodzące w zlokalizowanych na terenie gminy jednostkach prowadzących działalność gospodarczą. Wzrost lokalnej działalności gospodarczej to jedynie ilościowe zwiększanie liczby firm zlokalizowanych na terenie gminy oraz ekstensywne⁵ zwiększanie produkcji (potencjału świadczonych usług) tych firm. Rozwojowi zwykle towarzyszy wzrost, lecz możemy także wyróżnić sytuacje, w których wzrost odbywa się bez istotnych zmian strukturalnych. Nie ulega wątpliwości, że niektóre przejawy wzrostu podmiotów gospodarczych mogą wywoływać ujemne skutki w obszarze ekologii. Oznacza to, że

⁵ Ekstensywne zwiększanie produkcji jest tu rozumiane jako zwiększanie produkcji, któremu towarzyszy proporcjonalny wzrost czynników wytwórczych (głównie pracy, surowców i przestrzeni) oraz niezmienna struktura tych czynników.

wzrost gospodarczy może, choć nie musi, być sprzeczny z wymogami ochrony i rewitalizacji zasobów przyrody. *Wzrost powodujący istotne zagrożenia i straty środowiskowe powinien być postrzegany i oceniany przez władzę lokalną podobnie jak ujemny rozwój, jak gospodarcza recesja, tym bardziej im silniejszy, negatywny, rzeczywisty lub potencjalny wpływ wywiera on w obszarze ekologii.* Z punktu widzenia ekologii rozwój lokalnej przedsiębiorczości to rozwój polegający na takich przemianach ilościowych, jakościowych i strukturalnych podmiotów gospodarczych, które to przemiany gwarantują z jednej strony zaspokajanie rosnących i ewoluujących wciąż potrzeb społecznych, a z drugiej strony zachowanie wszystkich istotnych⁶, istniejących dziś walorów naturalnych oraz odtworzenie istotnych walorów utraconych. Rozwój ten to ekorozwój.

5. Obszar polityki infrastrukturalnej

Obszar polityki infrastrukturalnej tworzą narzędzia, metody i kryteria ich stosowania służące do kształtowania komunalnej i niekomunalnej infrastruktury technicznej, stymulującego rozwój lokalnej działalności gospodarczej.

Uzależnienie procesów gospodarczych (produkcyjnych, usługowych, handlowych) od infrastruktury⁷ jest ogromne i nie wymaga – zdaniem autora – przedstawiania dowodów w niniejszej pracy. Funkcję tę już dawno spełniły liczne obserwacje i analizy oraz oparte na nich publikacje. Konieczne jest natomiast wskazanie konsekwencji wynikających z tego uzależnienia dla rozwoju gospodarczego gmin oraz dla zbioru zadań realizowanych przez samorządy lokalne za pomocą instrumentów infrastrukturalnego pobudzania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

Ewolucja infrastruktury jest bardzo silnie, na zasadzie sprzężenia zwrotnego, związana z rozwojem lokalnej przedsiębiorczości. Infrastruktura stanowi podstawowy ingredient struktury korzyści zewnętrznych oferowanych zewnętrznym podmiotom gospodarczym. Jest inwestycyjną zachętą i ofertą warunków niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej. Dla podmiotów miejscowych jest warunkiem istnienia, a czasami źródłem przewagi konkurencyjnej. Jest również czynnikiem rozszerzającym, a nawet rozwijającym popyt na dobra i usługi wytwarzane na terenie danej gminy. Bywa, że jej minimalny stan ilościowy lub jakościowy warunkuje istnienie tego popytu na poziomie zapewniającym akceptowalny zysk. Kompleks zależności działalności gospodarczej od infrastruktury jest tak ewidentny i szeroki, że niejednokrotnie był ujmowany przez naukowców w formie

⁶ Określenie, który z walorów naturalnych jest walorem istotnym, jest zadaniem bardzo trudnym i w większości wypadków może nastąpić wyłącznie przez syntezę ocen subiektywnych i obiektywnych. Używając przymiotnika „istotny” w odniesieniu do walorów naturalnych, autor chce jedynie wskazać, że istnieje pewna grupa takich walorów naturalnych, które muszą zostać „skonsumowane”, aby w ogóle mogła istnieć i rozwijać się działalność gospodarcza.

⁷ Poczawszy od tego miejsca, infrastruktura techniczna, zwana niekiedy gospodarczą, będzie w skrócie nazywana infrastrukturą. Zastrzeżenie to ma zapobiec możliwemu pomyłkom, ponieważ w literaturze przedmiotu wyróżnia się także infrastrukturę społeczną oraz infrastrukturę otoczenia biznesu.

systemowej. Jako przykład można tu podać model wzrostu gospodarczego oparty na infrastrukturze stworzony w Instytucie Nauk Społecznych w Bazylei [6].

Z kolei rozwój działalności gospodarczej stymuluje rozwój infrastruktury. Rozwijające się przedsiębiorstwa zwiększają zapotrzebowanie lub modyfikują strukturę zapotrzebowania na usługi infrastrukturalne. Często wspólnie finansują realizację inwestycji infrastrukturalnych, a nawet zaspokajają potrzeby infrastrukturalne we własnym zakresie. Część podmiotów gospodarczych przejmuje na siebie rolę promotorów nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych. Dzieje się tak wtedy, gdy są twórcami lub dystrybutorami nowych technologii, a także wtedy, gdy zamierzają z nowych technologii skorzystać. Relacje te są aktualne na wszystkich płaszczyznach rozwoju terytorialnego, w tym również na płaszczyźnie lokalnej. Wynika z tego, że działania samorządu gminy w obrębie infrastruktury technicznej wywierają znaczny wpływ na rozwój podmiotów gospodarczych. Związek ten jest dodatkowo wzmocniony możliwością wykraczania działalności samorządowej poza przestrzeń infrastruktury publicznej oraz poza przestrzeń infrastruktury lokalnej. Z drugiej strony okazuje się że w procesie kształtowania tej infrastruktury samorządy mogą liczyć na współpracę podmiotów gospodarczych.

6. Obszar polityki komunalnej działalności gospodarczej

Pewna część zbioru gminnych, własnych oraz fakultatywnych zadań może być wykonywanych przy pomocy urzędu gminy lub jednostek budżetowych, jednak większość wyłącznie przy pomocy podmiotów gospodarczych. Władza lokalna decyduje o tym, jaki ułamek tych ostatnich będzie wykonywany za pośrednictwem jednostek komunalnych, jaki za pośrednictwem podmiotów prywatnych, a jaki przy pomocy firm o kapitale mieszanym. *Ustalenie proporcji tych części, form organizacyjno-prawnych, zasad komunalnej działalności gospodarczej oraz zasad powierzania wykonywania zadań z zakresu gospodarki komunalnej podmiotom niekomunalnym to działania ściśle związane ze stymulowaniem rozwoju lokalnej działalności gospodarczej. Składają się one na kolejny obszar lokalnej polityki gospodarczej – obszar komunalnej działalności gospodarczej.*

Kształtowanie przez władzę lokalną rozwoju komunalnych podmiotów gospodarczych to kształtowanie rozwoju tak komunalnej, jak i niekomunalnej części gminnej struktury gospodarczej. Właścicielski wpływ samorządu na podmioty będące jego własnością polega głównie na:

- tworzeniu ich i nadawaniu im organizacyjno-prawnej formy działalności, częściowym lub całkowitym prywatyzowaniu oraz fizycznym likwidowaniu⁸;
- kształtowaniu ich dochodów za pomocą narzędzi polityki usług komunalnych, za pomocą rozszerzania popytu oraz za pomocą dotacji;
- oddziaływaniu na ich działalność inwestycyjną oraz bieżącą.

⁸ Termin „likwidacja fizyczna” został tu wprowadzony w celu odróżnienia zaprzestania działalności podmiotu od likwidacji, będącej jedną z form prywatyzacji.

7. Obszar polityki gospodarki mieniem gminy

Mienie komunalne to własność i inne prawa majątkowe należące do gmin i ich związków oraz mienie innych gminnych osób prawnych. Jak widać, podmiotów mienia komunalnego jest wiele. Z racji tematyki niniejszego opracowania omawiana będzie wyłącznie ta część mienia komunalnego, do której uprawniona jest gmina. Mienie to zostanie określone jako *mienie gminy*, a proces zarządzania nim – *gospodarowaniem mieniem gminy*.

Mienie gminy odgrywa złożoną rolę w rozwoju lokalnym. Podstawowym celem wyposażenia w nie samorządu lokalnego jest stworzenie materialnej bazy realizacji zadań obligatoryjnych i fakultatywnych. Poszczególne składniki mienia mogą to umożliwiać bezpośrednio – stanowiąc środki realizacji zadań – i/lub w sposób pośredni dostarczając środków finansowych budżetowi gminy. Należy jednak pamiętać, że część tych ostatnich składników mienia może stanowić środki produkcji dla lokalnych podmiotów gospodarczych. Są to przede wszystkim grunty, budynki, budowle, lokale użytkowe oraz niektóre elementy infrastruktury technicznej. Dualna rola takich składników majątku gminny jest podstawową przyczyną konfliktu między maksymalizacją dochodów z ich udostępniania, służącą zaspokajaniu potrzeb budżetowych, a koniecznością wspomagania rozwoju przedsiębiorczości i budowania przewagi konkurencyjnej gminy. *Przyjęte przez władzę lokalną podejście do tej sprzeczności oraz stosowane metody amortyzowania jej skutków tworzą następny z obszarów oddziaływania samorządu lokalnego na podmioty gospodarcze – obszar polityki gospodarki mieniem gminy.*

8. Obszar polityki edukacyjnej

Wiedza to jedno z podstawowych uwarunkowań determinujących osiągnięcie sukcesu w działalności gospodarczej. Poziom szeroko rozumianej wiedzy, znajdującej zastosowanie w działalności gospodarczej, reprezentowany przez przedsiębiorców działających na terenie gminy, a także przez ich pracowników, powinien być zatem traktowany jako jeden z ważnych czynników lokalnego rozwoju gospodarczego. Rola władzy lokalnej w podnoszeniu tego poziomu może być niebagatelna. *Dysponuje bowiem ona możliwościami działań, których skutkiem będzie rozwój wiedzy lokalnych pracodawców i pracobiorców. Instrumenty, metody i kryteria podejmowania tych działań tworzą następny składnik lokalnej polityki gospodarczej, tj. obszar polityki edukacyjnej.*

Użyta tu kategoria rozwoju wiedzy obejmuje trzy składowe:

a) *Badania naukowe i czynności wdrożeniowe* tworzące nowe wartości (np. technologie, produkty, metody zarządzania) mające zastosowanie w działalności gospodarczej. Innowacje, będące efektem funkcjonowania instytucji kreujących

takie wartości, przenikają często w pierwszej kolejności⁹ do lokalnych podmiotów gospodarczych, umożliwiając, a nawet warunkując ich rozwój¹⁰. Badania naukowe dowodzą, że najwyższa dynamika inwestycji, dochodów i zatrudnienia jest domeną branż nowoczesnych, powstałych na gruncie najnowszych zdobyczy nauki:

b) **Działania edukacyjno-oświatowe** propagujące w sposób kompleksowy całe dziedziny wiedzy stosowane w działalności gospodarczej (np. bankowość, marketing, rachunkowość, zarządzanie). Upowszechnienie wykształcenia, zwłaszcza wyższego, sprzyja powstawaniu nowej i rozwojowi istniejącej już działalności gospodarczej:

c) **Szkolenia** uzupełniające zdobytą wiedzę, popularyzujące nowe idee i metody, modyfikujące kwalifikacje oraz **konsultacje** służące poradom prawnym, doradztwu ekonomicznemu itp.

9. Obszar polityki wewnętrznej

Źródła lokalnej polityki gospodarczej tkwią w koncepcjach działań przedstawicieli władz lokalnych i pracowników urzędu gminy. Następnie za sprawą systemu, jakim jest urząd, krystalizuje się ona oraz przenika do sfery i otoczenia biznesu. Prowadzenie lokalnej polityki rozwoju gospodarczego nie może być zatem utożsamiane jedynie z bezpośrednimi i pośrednimi interakcjami w układzie: władza lokalna – podmioty gospodarcze. Koncepcyjna część polityki gospodarczej jest zlokalizowana w jej źródle, a szeroko rozumiana jakość tego źródła determinuje skuteczność i efektywność całej polityki. W świetle tych uwarunkowań nie może budzić wątpliwości potrzeba podejmowania stałych działań doskonalących. ***Istnieją zatem merytoryczne podstawy do wyodrębnienia kolejnego obszaru lokalnej polityki gospodarczej, jakim jest polityka władzy lokalnej wobec samej siebie i struktur urzędu, mająca na celu doskonalenie wspomnianego źródła. Obszar ten będzie można nazwać obszarem polityki wewnętrznej.***

Wyróżnia się trzy podstawowe przedmioty polityki wewnętrznej:

- **świadomość** potrzeby stymulowania lokalnego rozwoju gospodarczego i roli, jaką ma do odegrania w tym zakresie władza lokalna;
- **kwalifikacje** członków władzy lokalnej i pracowników urzędu gminy w zakresie kryteriów, narzędzi i metod pobudzana lokalnego rozwoju gospodarczego;
- **organizacja** systemu sprawowania władzy lokalnej i urzędu gminy.

10. Obszar polityki zarządzania informacją

Proces pobudzania lokalnego rozwoju gospodarczego wymaga pozyskiwania, przetwarzania i generowania przez władzę lokalną szeregu strumieni informacyj-

⁹ Transfer innowacji w pierwszej kolejności do lokalnych podmiotów gospodarczych można zapewnić nawet w sposób instytucjonalny, por. [28, s. 4].

¹⁰ Więcej na temat znaczenia innowacji w lokalnym rozwoju gospodarczym w pracach: [5, s. 10; 8 s. 90].

nych¹¹. Pozwalają one władzy lokalnej na podejmowanie prawidłowych decyzji i działań w stosunku do gminnej struktury gospodarczej oraz warunkują ich skuteczność i efektywność. Układ niezbędnych strumieni informacyjnych jest układem zbudowanym na podstawie instrumentarium poznawczego i informacyjnego.

Układ ten funkcjonuje jako składnik agregatu wymiany informacji między władzą lokalną a jej szeroko rozumianym otoczeniem. Jest to jednak układ o wysokim stopniu złożoności, przez co wymaga zintegrowanego i kompleksowego zarządzania. **Decyzje o tym:**

- *kiedy,*
- *jakie,*
- *jak*

pozyskiwać, przetwarzać i generować informacje istotne z punktu widzenia pobudzania rozwoju przedsiębiorczości tworzą następny obszar lokalnej polityki gospodarczej. Jest to obszar polityki zarządzania informacją.

Będąca przedmiotem niniejszego artykułu prezentacja obszarów lokalnej polityki gospodarczej jest jedynie szkicem problematyki. Służy ona wyłącznie metodologicznemu wyodrębnieniu zbiorów cząstkowych lokalnej polityki gospodarczej i definicyjnemu ich ujęciu. Autor żywi nadzieję, iż posłuży to rozbudowie teoretycznego zaplecza działań służących wspieraniu rozwoju gospodarczego gmin i przyczyni się do wzrostu zainteresowania tą problematyką. Obecnie, w dobie decentralizacji zadań, uprawnień i finansów publicznych możemy mówić o decentralizacji interwencjonizmu publicznego. Jego nowym, coraz istotniejszym podmiotem stają się właśnie władze samorządowe. Rozwój gospodarczy państwa zależy w coraz większym stopniu od decyzji podejmowanych przez liczne organa władzy na szczeblu lokalnym. Jakość tych decyzji zależy od wiedzy pracowników, będącej pochodną aparatu teoretycznego i systemu transferu wyników jego prac.

Literatura

- [1] Bagdziński S.L., *Lokalna polityka gospodarcza (w okresie transformacji systemowej)*, UMK, Toruń 1994.
- [2] Blakely E.J., *Planning Local Economic Development. Theory and Practice*, SAGE Library of Social Research, London 1989.
- [3] Broszkiewicz R., *Instrumenty sterowania rozwojem lokalnym*, [w:] *Rozwój gospodarki lokalnej w teorii i w praktyce*, SGH, Warszawa 1990.
- [4] Chlebuś M., *Polityka gospodarcza gminy*, Fundacja Rozwoju demokracji Lokalnej, Warszawa 1991.
- [5] Currie J., *Science Parks in Britain*, CSP, London 1985.
- [6] Frey R., *Infrastruktur. Grundlagen der Planung Öffentlicher Investitionen*, Poligraphischer Verlag A. G., Zürich 1972.

¹¹ Więcej na temat znaczenia informacji w rozwoju lokalnym w pracy [10, s. 4-5].

- [7] Kocon W., Ptaszyńska-Wońkiewicz M., Regulski J., *Władze lokalne a rozwój gospodarczy*, PWE, Warszawa 1988.
- [8] Korenik D., *Ośrodki przedsiębiorczości, innowacji i technologii jako instrument w rozwoju lokalnym*, [w:] *Lokalne inicjatywy w sferze rozwoju gospodarczego*, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Warszawa 1994.
- [9] Markowski T., *Planowanie i stymulowanie rozwoju lokalnego w gospodarce rynkowej*. „Samorząd Terytorialny” 1991, nr 1.
- [10] Needham B., *Choosing the Right Policy Instruments*, Gower, Hants 1982.
- [11] Niewiadomski Z., *Planowanie przestrzenne w systemie zadań samorządu terytorialnego. Zagadnienia administracyjnoprawne*, PWN, Warszawa 1994.
- [12] Parysek J., *Rola samorządu terytorialnego w rozwoju lokalnym* [w:] *Rozwój lokalny: zagospodarowanie przestrzenne i nisze atrakcyjności gospodarczej*, PWN, Warszawa 1995.
- [13] Patrzalek L., *Funkcje ekonomiczne samorządu terytorialnego w okresie transformacji systemowej w Polsce*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 714, Wrocław 1996.
- [14] *Przedsiębiorczość w gminach. Stymulowanie inwestycji*, red. E. Wysocka, Zachodnie Centrum Organizacji, Warszawa – Poznań – Zielona Góra 1996.
- [15] *Rozwój lokalny: zagospodarowanie przestrzenne i nisze atrakcyjności gospodarczej*, red. J. Parysek, PWE, Warszawa 1995.
- [16] Stańczyszyn E., Sztando A., *Wpływ sfery biznesu na lokalną politykę gospodarczą*, Prace Naukowe Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu nr 936, Wrocław 2002.
- [17] Strzyczkowski K., *Rola współczesnej administracji w gospodarce (zagadnienia prawne)*, UW, Warszawa 1992.
- [18] Swianiewicz P., *Perspektywy lokalnej polityki ekonomicznej w świetle wyborów samorządowych*, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Warszawa 1994.
- [19] Sztando A., *Gminne instrumenty kształtowania rozwoju lokalnych podmiotów gospodarczych*. „Samorząd Terytorialny” 1999, nr 7-8.
- [20] Sztando A., *Instrumenty lokalnej polityki gospodarczej*, [w:] *Ekonomika i zarządzanie miastem*, AE we Wrocławiu, Wrocław 2004.
- [21] Sztando A., *Kryteria gminnego stymulowania rozwoju lokalnej przedsiębiorczości*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 905, Wrocław 2001.
- [22] Sztando A., *Progospodarcza polityka infrastrukturalna gmin*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 1023, Wrocław 2004.
- [23] Sztando A., *Progospodarcza polityka przestrzenna gmin*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 979, Wrocław 2003.
- [24] Sztando A., *Strategia rozwoju gospodarczego gminy jako element lokalnego otoczenia przedsiębiorstwa*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 755, Wrocław 1997.
- [25] Sztando A., *Struktura programów lokalnej polityki gospodarczej małych gmin*, [w:] *Funkcjonowanie samorządu terytorialnego – doświadczenia i perspektywy*, UO, Opole 1998.
- [26] Sztando A., *Wybrane dochodowe instrumenty lokalnej polityki gospodarczej*, [w:] *Gospodarka lokalna w teorii i w praktyce*, Prace Naukowe AE we Wrocławiu nr 860, Wrocław 2000.
- [27] Trojanecki M., *Oddziaływanie władzy lokalnej na efektywność przedsięwzięć inwestycyjnych*, AE w Poznaniu, Poznań 1994.
- [28] Zsiadły K., *Doświadczenia centrów innowacji i przedsiębiorczości w Europie Środkowej i Wschodniej*, Rada Inkubatorów Przedsiębiorczości przy Pełnomocniku Rządu ds. Popierania Przedsiębiorczości, Maszynopis powielony 1992, s. 4.

THE AREAS OF THE LOCAL ECONOMIC POLICY

Summary

The article covers the issues of the local government influence on the economic subjects. The aim of the article is to identify, define and characterize those parts of local governments' policies, which result in the change of the conditions for running the business activity. In the initial part of the article, the author defines the idea of the local government economic policy area. The following issue being characterized is the definition of the spatial policy area, budget policy area, ecological policy area, infrastructure policy area, the area of the economic activity policy, the area of the commune's property management policy, educational policy area, internal policy area and the area of the information management policy. The author nurtures the hope that it will contribute to the development of the theoretical base of the actions supporting the economic development of the communes and that it will also contribute to the increase of the interest for these issues.